

Letno poročilo organa ESMA za leto 2015

Uvodna beseda predsednika

Ko boste brali to letno poročilo, bo organ ESMA dopolnil že peto leto delovanja. Organ ESMA je v zadnjih petih letih, zlasti pa leta 2015, močno napredoval pri izpolnjevanju svojega poslanstva, ki je: na različne načine krepiti varstvo vlagateljev ter spodbujati stabilne in pravilno delujoče finančne trge, in sicer z ocenjevanjem tveganj za vlagatelje, trge in finančno stabilnost, oblikovanjem enotnih pravil, spodbujanjem zblíževanja nadzora ter izvajanjem nadzora nad bonitetnimi agencijami in repozitoriji sklenjenih poslov. Organ je zdaj na splošno priznan kot regulator trgov v EU, ki z različnimi delovnimi postopki še naprej razvija in krepi svoj položaj.

V prvih letih obstoja je bil osredotočen na izvajanje regulativnih in nadzornih sprememb za zagotovitev odpornejšega finančnega sistema. Ključna področja, na katerih je dosegel napredek, so zdaj že dobro uveljavljen in vpeljan nadzor nad bonitetnimi agencijami, daljnosežno delo pri oblikovanju enotnih pravil ter spodbujanje zblíževanja nadzora v državah članicah. Pri proučevanju novih in posodobljenih predpisov, ki se že izvajajo ali pa se bodo kmalu začeli izvajati, je že mogoče zaznati vzpostavljanje skladnejšega enotnega evropskega trga vrednostnih papirjev – trga, ki bo preglednejši, bolj integriran in varnejši za naložbe vlagateljev, kar bo nato prispevalo h gospodarski rasti.

Enotna pravila, ki jih je organ ESMA oblikoval za trge vrednostnih papirjev, zajemajo različna področja, vključno z upravljanjem sredstev, investicijskimi podjetji, izvedenimi finančnimi instrumenti, mesti trgovanja, bonitetnimi agencijami in pripravljanim delom za preglednost produktov (dokumenti PRIIP). S poročanjem o izvedenih finančnih instrumentih in nadzorom organa ESMA nad repozitoriji sklenjenih poslov se je izboljšala preglednost trga EU za izvedene finančne instrumente, od česar bodo imeli koristi vlagatelji po vsej Uniji. Organ ESMA je tudi precej okreplil zmogljivosti za prepoznavanje tveganj na področju varstva vlagateljev in finančne stabilnosti. Še naprej je razvijal nadzor nad bonitetnimi agencijami in prvič oglobil nadzorovani subjekt v svoji pristojnosti. Vse te dejavnosti so razlog za obstoj organa ESMA.

Pri vseh dejavnostih tesno sodelujemo z Evropskim parlamentom, Evropsko komisijo in Evropskim svetom, da bi dosegli svoje cilje, tj. povečati varstvo vlagateljev ter zagotavljati stabilnost in pravilno delovanje finančnih trgov. Zlasti pri oblikovanju enotnih pravil smo z vzpostavitvijo rednega dialoga s Parlamentom in Svetom zagotovili, da so naši osnutki standardov skladni z zakonodajo, o kateri so se dogovorili sozakonodajalci. V okviru skupnega odbora tesno sodelujemo tudi z organoma EBA in EIOPA. Skupni odbor pod predsedstvom organa ESMA je bil osredotočen zlasti na varstvo potrošnikov in oceno medsektorskih tveganj.

Direktiva MiFID II je daleč najpomembnejši predpis, ki ga je kdaj koli sprejel organ ESMA. Pomeni tudi največjo spremembo trgovanja z vrednostnimi papirji v Evropi v desetletju; direktiva bo spremenila način delovanja evropskih sekundarnih trgov s povečanjem njihove učinkovitosti, varnosti in preglednosti za naložbe. Z direktivo se bo tudi povečalo varstvo vlagateljev, tako da se bo na primer izboljšalo upravljanje pri razvoju finančnih produktov ter povečala preglednost prodaje in primernost za končne uporabnike. Pomena direktive MiFID II se ne bi smelo podcenjevati. V skladu s pravili, ki jih je organ ESMA leta 2015 zagotovil v zvezi z direktivo, ko se je začela izvajati, bo večina nelastniških produktov vključena v učinkovito regulativno ureditev, znaten del trgovanja z zunajborznimi transakcijami pa se bo prenesel na regulirane platforme. Poleg tega se bo s standardi iz uredbe MAR organa ESMA okreplil veljavni okvir o zlorabi trga, tako da se bo njeno področje uporabe razširilo na nove trge, platforme in ravnanja. S pravili, sprejetimi na podlagi uredbe o centralnih depotnih družbah, bo zagotovil varnost, učinkovitost in zanesljivost centralnih depotnih družb (CDD). Sveženj MiFID II ima skupaj z novimi pravili o potrgovanju (uredba EMIR), zlorabi trgov (uredba MAR) in centralnih depotnih družbah (uredba

CDD) osrednje mesto v reformi finančnih trgov po krizi, ki jo je začela skupina G-20 v Pittsburghu, in pomeni več kot dve leti trdega dela organa ESMA.

Vsej tej dejavnosti v zvezi z enotnimi pravili so koristili prispevki in povratne informacije, ki so jih različni deležniki zagotovili s posvetovanji, predstavitvami mnenj ter sodelovanjem v naši skupini za trg vrednostnih papirjev in deležnike ter posvetovalnih delovnih skupinah. Zahvaljujem se vsem deležnikom za njihove dragocene prispevke k delu organa ESMA.

Predsedovanje organu ESMA v prvih letih njegovega delovanja je bilo izjemna izkušnja in počaščen sem, da sta mi odbor nadzornikov in Evropski parlament zaupala, da organ ESMA vodim v naslednjo fazo njegovega razvoja. V prihodnosti se bo organ ESMA z zakonodaje preusmeril k izvajanju. Leta 2015 je bil opravljen strateški pregled za pojasnitev prihodnjih prednostnih nalog in dejavnosti organa ESMA. V skladu s svojo strateško usmeritvijo za obdobje 2016–2020 bo več sredstev dodelil dejavnostim zblíževanja nadzora in omejil dejavnosti v zvezi z enotnimi pravili. Za večje zblíževanje nadzornih praks in pristopov nacionalnih regulatorjev je še veliko možnosti. Zblíževanje nadzora ne pomeni, da je naš cilj zblíževanje v skladu s pristopom, ki predvideva enako rešitev za vse, temveč da si bo organ ESMA prizadeval za spodbujanje skladne in učinkovite uporabe prava EU na nacionalni ravni na način, s katerim se bo vsem udeležencem na trgu ne glede na kraj, kjer se nahajajo, zagotavljala uporaba enakih pravil. Prva primera te strateške preusmeritve dejavnosti leta 2015 sta bila sodelovanje organa ESMA v kolegijih nadzornikov centralnih nasprotnih strank in medsebojni strokovni pregled nadzornih praks v okviru uredbe MAR.

Delo organa ESMA na področju zblíževanja nadzora bo pomemben gradnik unije kapitalskih trgov (Capital Markets Union – CMU), saj je za to, da bi enotna pravila na papirju postala dejanski enotni trg, potrebna dosledna uporaba. Z vidika prednostnih nalog organa ESMA to vključuje izvajanje direktive MIFID II, dosleden nadzor nad centralnimi nasprotnimi strankami in podporo organa ESMA pri posebnih vprašanjih unije kapitalskih trgov, kot je ureditev enotnih licenc na področju upravljanja sredstev.

Organ ESMA je imel leta 2015 še naprej pomembno vlogo pri mednarodnem sodelovanju v zvezi z vprašanji pravne ureditve in nadzora. V to je bila vključena dosega soglasja o pogojih sodelovanja, s čimer se zagotovi, da različne regionalne ureditve sodelujejo v praksi ter splošneje koristijo vlagateljem in udeležencem na trgu. To je pomenilo napredovanje pri priznavanju subjektov iz tretjih držav, kot so centralne nasprotno stranke, ali priprave na ureditev enotnih licenc za alternativne investicijske sklade zunaj EU ter podpis memorandumov o soglasju v zvezi z izvedenimi finančnimi instrumenti in bonitetnimi agencijami. Na ravni oblikovanja pravil je organ ESMA še naprej dejavno sodeloval v odboru Mednarodnega združenja nadzornikov trga vrednostnih papirjev (IOSCO), več njegovih odborih za politiko in v njegovem evropskem regionalnem odboru.

Na koncu se zahvaljujem kolegom iz nacionalnih organov EU, ki so kot člani odbora nadzornikov prispevali k precejšnjemu napredku pri doseganju naših ciljev, člani upravnega odbora pa so zagotavljali pomoč in nasvete za nemoteno delovanje organa.

Navsezadnje nič od tega ne bi bilo mogoče brez posameznikov, ki so s predanostjo in trdim delom omogočili, da je organ ESMA leta 2015 dosegel vse navedeno, tj. našega osebja.

Steven Maijoor

Predsednik

Evropski organ za vrednostne papirje in trge

Uvodna beseda izvršne direktorice

Leto 2015 bi lahko opisali kot pomembno prehodno leto za organ ESMA. V tem letu so bili zagotovljeni ključni deli enotnih pravil, potekale pa so tudi dobre priprave na preusmeritev organa ESMA na področje zbliževanja nadzora, kjer ga čakajo številni novi izzivi. To preusmeritev je bilo treba upoštevati v notranji organizaciji organa ESMA.

Za novo fazo razvoja organa ESMA je bilo treba revidirati strateško usmeritev za obdobje 2016–2020, sprejeto maja 2015. Da bi podprli to novo usmeritev, smo začeli izvajati notranjo reorganizacijo, ki izraža in podpira dejavnosti, s katerimi lahko dosežemo zakonsko določene cilje, tj. ocena tveganja, enotna pravila, zbliževanje nadzora in nadzor.

Reorganizacija je bila izvedena novembra 2015, glavne organizacijske spremembe pa so bile ustanovitev medsektorskega oddelka za analizo tveganja in ekonomiko, združitve nadzornih dejavnosti v en nadzorni oddelek in nov oddelek za skupne zadeve za zagotovitev medsektorske enote v podporo dejavnostim na področju upravljanja, načrtovanja in dejavnosti obveščanja. Na področju zbliževanja nadzora smo ustanovili manjšo osrednjo skupino za usklajevanje pomembnega dela na področju zbliževanja nadzora, ki poteka v celotni organizaciji. Nova struktura bi morala omogočiti bolj multidisciplinarno projektno delo, ki bo temeljilo na različnih strokovnih področjih, kar nam bo omogočilo, da bomo zmožni izzive obravnavati vnaprej .

Odlično sodelovanje med oddelki in osebjem na vseh ravneh je omogočilo nemoten prehod iz stare v novo strukturo. Zaradi vključevanja nove organizacije bodo potrebna stalna prizadevanja in osredotočenost nas vseh, da bomo v naslednjih petih letih in še po tem ostali dobro organizirani in bomo lahko uspešno delovali v skladu s svojo strateško usmeritvijo.

Leto 2015 je bilo delovno leto, saj je moral organ ESMA poleg strateške preusmeritve in notranje reorganizacije izvesti še številne druge naloge iz zahtevnega delovnega programa. Pravočasno izpolnjevanje vse večjih zahtev, ki se nalagajo organu ESMA, bi bilo lahko glede na omejena sredstva izziv. Organ ESMA je v preteklem letu dokazal, da je sposoben izpolniti te zahteve in izziv sprejeti. Po petih letih delovanja je postal dobro uveljavljen in priznan organ v EU, ki še naprej deluje v skladu z zahtevnim programom reform. Zame kot izvršno direktorico je to pomenilo, da sem ohranjala trdno osredotočenost na vsakodnevno delo, vključno z upravljanjem proračuna in kadrovskih virov ter načrtovanjem, spremljanjem in izvajanjem delovnega programa organa ESMA.

Leta 2015 je organ ESMA še naprej izboljševal notranje delovanje s sprejetjem novih izvedbenih pravil, politik in postopkov na področju človeških virov, financ in javnih naročil ter upravljanja zmogljivosti in informacijske tehnologije. To je bilo podprto s preskušanjem novega elektronskega poteka dela za nekatere procese, ki bo uveden in dodatno razširjen leta 2016. S temi spremembami bomo lahko poenostavili upravne postopke in povečali učinkovitost naše organizacije. Model spremljanja stroškov, ki temeljijo na dejavnosti, je bil leta 2015 še izpopolnjen, zaradi česar je lahko organ ESMA povečal preglednost in okreplil spremljanje svojih stroškovnih centrov, kar je zlasti pomembno tam, kjer se pristojbine pobirajo neposredno od industrije (zdaj so to dejavnosti organa ESMA na področju nadzora nad bonitetnimi agencijami in repozitoriji sklenjenih poslov). Na področju informacijske tehnologije smo vzpostavili pet novih sistemov, ki pomagajo podpirati regulativno agendo z zagotavljanjem informacij nadzorni skupnosti in širši javnosti.

Preusmeritev k izvajanju enotnih pravil in večjemu zbliževanju nadzora pomeni tudi, da bo organ ESMA še naprej središče za nacionalne pristojne organe. V to je bil leta 2015 vključen začetek vzpostavitve in delovanja sistemov IT po vsej EU za zbiranje in objavljanje podatkov, ki bodo omogočali uspešno delovanje trgov v EU. Nacionalni pristojni organi iz 27 držav so se dogovorili, da bodo vzpostavitev in upravljanje nekaterih sistemov IT, povezanih z direktivo MiFID II, zaupali organu ESMA, medtem ko se razvija rešitev za središče IT za poročila o poslih z izvedenimi finančnimi instrumenti v skladu z uredbo

EMIR. Tako postajamo temelj infrastrukture sistemov evropskih kapitalskih trgov in dejansko trga samega. Še naprej bomo morali izpopolnjevati zmogljivosti IT, in sicer na podlagi uspešno izvedenih projektov IT. Prav ti skupni sistemi in pristopi k zbiranju in objavljanju podatkov ter njihovi uporabi za regulativne namene so v središču resnično integriranih trgov in skupnih nadzornih rešitev.

Ena od zadnjih tehnoloških in komunikacijskih izboljšav proti koncu leta 2015 je bil začetek delovanja prenovljenega spletišča. V naš pristop k zasnovi in izdelavi spletišča je bilo vključeno sodelovanje z zunanjimi deležniki, s čimer smo zagotovili, da nova zasnova izpolnjuje njihove zahteve kot uporabnikov v smislu uporabnosti in vsebine. Rezultat je, in upam, da se boste strinjali, lažje dostopen in bolj informativen vir za naše deležnike.

Da bi lahko organ ESMA še naprej v celoti izvajal vse svoje naloge in se spoprijemal s številnimi izzivi, moramo imeti močno in stabilno organizacijo, ki se zanaša na svoje zaposlene. Zato se zahvaljujem vsem svojim kolegom za njihovo neutrudno prizadevanje v letu 2015. Lahko smo ponosni na to, kar smo dosegli, pri čemer se je treba zahvaliti osebni zavezanosti in predanosti vseh članov organizacije pri doseganju ciljev organa ESMA.

Zelo hvaležna sem tudi kolegom v upravnem odboru in odboru nadzornikov, ki so leta 2015 organ še naprej podpirali. Naši cilji za prihodnja leta so ambiciozni in veselim se nadaljnjega odličnega sodelovanja s kolegi nadzorniki in regulatorji ter našega tesnega sodelovanja z drugimi deležniki.

Verena Ross

Izvršna direktorica

Evropski organ za vrednostne papirje in trge

Kazalo

Uvodna beseda predsednika	2
Uvodna beseda izvršne direktorice	4
1. Poslanstvo in cilji organa ESMA	7
Poslanstvo in cilji za leto 2015.....	7
2. Dosežki organa ESMA glede na cilje za leto 2015	9
2.1. Zbliževanje	9
2.2. Spremljanje in analiza tveganj.....	10
2.3. Enotna pravila	11
3. Organizacija organa ESMA.....	12

1. Poslanstvo in cilji organa ESMA

Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) je neodvisni organ EU, ustanovljen na podlagi uredbe o organu ESMA¹, njegova naloga pa je povečati varstvo vlagateljev ter spodbujati stabilne in pravilno delujoče finančne trge. Kot neodvisni organ navedene cilje dosega z ocenjevanjem tveganj za vlagatelje, trge in finančno stabilnost, oblikovanjem enotnih pravil za finančne trge EU, spodbujanjem zbliževanja nadzora in neposrednim nadzorom nad določenimi finančnimi subjekti.

Organ ESMA je del evropskega sistema finančnega nadzora (ESFS), ki je decentraliziran večplasten sistem mikro- in makrobonitetnih organov, ki jih ustanovijo evropske institucije za zagotovitev doslednega in skladnega finančnega nadzora v EU. Ta sistem sestavljajo Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB), trije evropski nadzorni organi: organ ESMA s sedežem v Parizu, Evropski bančni organ (EBA) s sedežem v Londonu ter Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA) s sedežem v Frankfurtu ter nacionalni pristojni organi držav članic. Organ ESMA je skupaj z organoma EBA in EIOPA del skupnega odbora, katerega delovanje je namenjeno zagotavljanju medsektorske usklajenosti in oblikovanju skupnih stališč glede nadzora nad finančnimi konglomerati in glede drugih medsektorskih vprašanj.

Organ ESMA je odgovoren Evropskemu parlamentu in Evropskemu svetu ter tesno sodeluje z Evropsko komisijo (Komisijo).

Poslanstvo in cilji za leto 2015

Poslanstvo organa ESMA, ki temelji na uredbi o njegovi ustanovitvi², je izboljšati varstvo vlagateljev ter spodbujati stabilne in pravilno delujoče trge v Evropski uniji.

Premišljena in učinkovita ureditev trgov vrednostnih papirjev je ključna za celovitost, učinkovitost in rast finančnih trgov in gospodarstva EU, učinkovita ureditev in nadzor pa sta ključna dejavnika pri zagotavljanju in ohranjanju zaupanja med udeleženci na trgu. Organ ESMA si za spodbujanje takih pogojev prizadeva izboljšati usklajenost ureditve in nadzornih praks.

Za zagotovitev usklajenega izvajanja pravil po vsej EU določa standarde v zvezi z zakonodajo o trgih vrednostnih papirjev in zagotavlja strokovno svetovanje Komisiji. Pomembno vlogo ima tudi pri neposrednem nadzoru nad finančnimi institucijami, navzočimi po vsej Evropi, kot so trenutno bonitetne agencije in repozitoriji sklenjenih poslov. Prek kolegijev nadzornikov sodeluje tudi pri nadzoru nad centralnimi nasprotnimi strankami.

Letno poročilo je pomembno orodje za zagotavljanje njegove odgovornosti glede izpolnjevanja ciljev in letnega delovnega programa.

Vlogo organa ESMA je mogoče bolje pojasniti s tremi cilji:

- 1. varstvo vlagateljev:** zagotavlja boljše izpolnjevanje potreb uporabnikov finančnih produktov ter krepi njihove pravice kot vlagateljev in hkrati priznava njihovo odgovornost;
- 2. pravilno delovanje trgov:** spodbuja celovitost, preglednost, učinkovitost in pravilno delovanje finančnih trgov ter zanesljivo tržno infrastrukturo in
- 3. finančna stabilnost:** krepi finančni sistem, da lahko vzdrži pretrese in izravnava finančnih neravnovesij, ter spodbuja gospodarsko rast.

¹ [Uredba o ustanovitvi organa ESMA št. 1095/2010.](#)

² [Uredba o ustanovitvi organa ESMA št. 1095/2010.](#)

Vsi trije cilji so med seboj povezani: na primer, varstvo vlagateljev in pravilno delujoči trgi vplivajo na splošno stabilnost trga. Večja finančna stabilnost pa hkrati podpira pravilno delovanje trgov in varstvo vlagateljev.

Štiri dejavnosti, ki pomagajo organu ESMA pri izpolnjevanju poslanstva in ciljev so:

I. Zbliževanje

Namen spodbujanja zbliževanja nadzora je zagotoviti enake konkurenčne pogoje s kakovostno ureditvijo in nadzorom brez regulativne arbitraže ali tekmovanja v zniževanju standardov med državami članicami. Z doslednim izvajanjem in uporabo pravil se zagotavljajo varnost finančnega sistema, varstvo vlagateljev in pravilno delovanje trgov.

Zbliževanje nadzora pomeni izmenjavo najboljših praks in povečanje učinkovitosti za nacionalne pristojne organe in finančno industrijo. Ta dejavnost se izvaja v tesnem sodelovanju z nacionalnimi pristojnimi organi. Organ ESMA lahko zaradi svojega položaja v evropskem sistemu finančnega nadzora opravlja medsebojne strokovne preglede, določa zahteve za poročanje podatkov na ravni EU, izvaja tematske študije in skupne delovne programe, pripravlja osnutke mnenj, smernic ter vprašanja in odgovore, hkrati pa vzpostavlja zaprto omrežje za izmenjavo najboljših praks in nadzornikov usposabljanja.

Njegovo sodelovanje v kolegijih nadzornikov centralnih nasprotnih strank prispeva k zbliževanju nadzora na tem določenem področju. Dejavno podpira mednarodno usklajevanje in zbliževanje nadzora, na primer s sodelovanjem v Mednarodnem združenju nadzornikov trga vrednostnih papirjev (IOSCO).

II. Spremljanje in analiza tveganj

Namen ocenjevanja tveganja za vlagatelje, trge in finančno stabilnost je prepoznati nastajajoče trende, tveganja in ranljivosti ter, če je mogoče, opredeliti možnosti za njihovo pravočasno obravnavanje. Organ ESMA izkorišča svoj edinstveni položaj za prepoznavanje razvoja na trgu, ki ogroža finančno stabilnost, varstvo vlagateljev ali pravilno delovanje evropskih finančnih trgov.

Z ocenami tveganja, ki temeljijo na ocenah tveganja drugih evropskih nadzornih organov in nacionalnih pristojnih organov in jih dopolnjujejo, prispeva k sistematičnemu delu odbora ESRB, ki je vse bolj osredotočeno na tveganja za stabilnost na finančnih trgih. Na notranji ravni rezultati dejavnosti ocene tveganja vplivajo na delo organa ESMA v zvezi z enotnimi pravili, zbliževanjem nadzora in neposrednim nadzorom nad določenimi finančnimi subjekti.

Na zunanji ravni pa spodbujamo preglednost in varstvo vlagateljev, s tem da vlagateljem zagotavljamo informacije prek naših javnih registrov in podatkovnih zbirk ter po potrebi izdajamo opozorila zanje. Z dejavnostjo analize tveganja se pozorno spremljajo koristi in tveganja finančnih inovacij na evropskih finančnih trgih.

III. Enotna pravila

Namen oblikovanja enotnih pravil za finančne trge EU je okrepiti enotni trg EU z zagotovitvijo enakih konkurenčnih pogojev za vlagatelje in izdajatelje po vsej EU. Organ ESMA prispeva k povečanju kakovosti enotnih pravil za finančne trge EU z razvojem tehničnih standardov in svetovanjem institucijam EU pri zakonodajnih projektih. Določitev standardov je bila v prvih letih delovanja njegova glavna naloga, v okviru katere je zagotovil številne podrobnosti v zvezi s tehnično izvedbo, v kar so zajeti vsi evropski trgi vrednostnih papirjev.

IV. Nadzor

Organ ESMA izvaja neposredni nadzor nad določenimi finančnimi subjekti: in sicer nad bonitetnimi agencijami in repozitoriji sklenjenih poslov. Ti subjekti so bistveni deli infrastrukture trga EU. Z nadzorom nad bonitetnimi agencijami se krepijo celovitost, odgovornost, dobro upravljanje in neodvisnost dejavnosti bonitetnega ocenjevanja. Organ ESMA zato z nadzorom zagotavlja kakovostno ocenjevanje in pomaga zavarovati interese vlagateljev. Z nadzorom nad repozitoriji sklenjenih poslov pomaga zagotoviti, da so ti repozitoriji vedno usklajeni z zahtevami iz uredbe EMIR, s čimer organom omogoči dostop do podatkov in podrobnosti iz pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, da lahko izpolnijo svoje naloge. Nadzor organa ESMA nad repozitoriji sklenjenih poslov je zato ključen za zagotovitev kakovosti podatkov in preglednosti na trgih izvedenih finančnih instrumentov.

Te štiri dejavnosti organa ESMA so med seboj tesno povezane. Spoznanja, pridobljena pri oceni tveganja, vplivajo na delo v zvezi z enotnimi pravili, zbliževanjem nadzora in neposrednim nadzorom ter obratno. Menimo, da se zbliževanje nadzora kaže v izvajanju in uporabi enotnih pravil. Neposredni nadzor nad bonitetnimi agencijami in repozitoriji sklenjenih poslov ima koristi od naše ocene tveganja in dejavnosti v zvezi z enotnimi pravili ter je vključen vanje.

2. Dosežki organa ESMA glede na cilje za leto 2015

2.1. Zbliževanje

Organ ESMA je bil skupaj z drugimi nadzornimi organi ustanovljen za spodbujanje zbliževanja nadzora z omejitvijo regulativne arbitraže, ki nastaja zaradi različnih nadzornih praks v EU. Razlog je bil v tem, da lahko take različne prakse ogrozijo ne le celovitost, učinkovitost in pravilno delovanje trgov, temveč navsezadnje tudi finančno stabilnost in varstvo vlagateljev.

Organ ESMA si prizadeva opravljati delo na področju zbliževanja med drugim s pobudami, izdajanjem smernic in priporočil na področjih, na katerih obstajajo razlike v uporabi, zagotavljanjem vprašanj in odgovorov, ki spremljajo izvajanje zakonodaje, ter omogočanjem izmenjave izkušenj med nacionalnimi pristojnimi organi, usklajevanjem nadzorne dejavnosti, razvojem učinkovitih nadzornih pristopov, oceno nadzora, ki ga izvajajo nacionalni pristojni organi z medsebojnimi strokovnimi pregledi, ter opredelitvijo ovir za usklajen nadzor.

Učinkovit nadzor nad finančnimi trgi je zahtevna naloga, trenutno pa je za večje zbliževanje nadzornih praks in pristopov nacionalnih pristojnih organov še veliko možnosti. Organ ESMA bo sodeloval z nacionalnimi pristojnimi organi, da bo izboljšal in omogočil zbliževanje praks, s čimer bo zagotovil, da se bodo omejena sredstva najbolje uporabila.

Splošni cilj je, da se po vsej EU dosežejo visoki, dosledni standardi nadzora.

Nova usmeritev organa ESMA pri njegovem delu leta 2015 se je pokazala v ustanovitvi stalnega odbora za zbliževanje nadzora, ki bo trajno vodil program zbliževanja. Med dosežke organa ESMA na področju zbliževanja nadzora je vključeno izdajanje smernic za spodbujanje dosledne uporabe direktive MiFID II/uredbe MiFIR in uredbe o zlorabi trga. Organ ESMA je za večjo usklajenost regulativnih ukrepov usklajeval začasne prepovedi v skladu z uredbo o prodaji na kratko in ocenil zbliževanje kolegijev nadzornikov centralnih nasprotnih strank.

Tudi na področju upravljanja sredstev je pomagal pri nadaljnjem usklajevanju pravil za hedge sklade (direktiva o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov – UAIS) in indeksne investicijske sklade (ETF) ter spodbujanju uporabe dokumentov s ključnimi podatki za vlagatelje (KIID). Poleg tega je predlagal, da bi se enotna licenca iz direktive UAIS razširila na subjekte iz nekaterih tretjih držav.

Prispevek k povečanju zблиževanja nadzora je pomenil tudi napredek pri programu politike s pripravo začetka veljavnosti uredbe o centralnih depotnih družbah (CDD), spodbujanjem usklajene uporabe direktive o preglednosti ter prispevkom k razvoju pravil za računovodsko poročanje (MSRP) in revizijo, pri čemer so se hkrati zagotavljale skupne prednostne naloge izvrševanja.

In nenazadnje, s številnimi delovnimi postopki, ki so bili izvedeni na področju medsektorskega zблиževanja v sodelovanju z organoma EBA in EIOPA v okviru skupnega odbora evropskih nadzornih organov, so bili zagotovljeni regulativni pristopi k zблиževanju med bančništvom, zavarovalništvom in trgi vrednostnih papirjev. Leta 2015 je to obsegalo delo, povezano z vprašanji, kot so listinjenje, preprečevanje pranja denarja, finančni konglomerati in robotsko svetovanje na področju finančnih storitev.

Organ ESMA je ustanovil stalni odbor za zблиževanje nadzora

V skladu s strateško usmeritvijo organa ESMA za obdobje 2016–2020 se prehod k dejavnostim večjega zблиževanja kaže v ustanovitvi stalnega odbora za zблиževanje nadzora in razpustitvi odbora za preverjanje. Prvo zasedanje novega stalnega odbora za zблиževanje nadzora je potekalo konec leta 2015, odbor nadzornikov pa je januarja 2016 odobril njegove naloge in pristojnosti. Ta novi stalni odbor je pristojen za spodbujanje izvajanja skupnega okvira za zблиževanje nadzora v organu ESMA, opredelitev tem za medsebojne strokovne preglede in njihovo izvajanje, obravnavanje vprašanj v zvezi z medsektorskim zблиževanjem nadzora ter nadzorovanje izvajanja delovnega programa za zблиževanje nadzora.

Metodologija³ nekdanjega odbora za preverjanje se bo še naprej uporabljala pri medsebojnih strokovnih pregledih. Stalni odbor za zблиževanje nadzora sestavljajo predstavniki na visoki ravni, ki imajo dober pregled nad nacionalno nadzorno dejavnostjo nacionalnih pristojnih organov.

Več podrobnosti je na voljo v celotni različici [letnega poročila organa ESMA v angleščini](#).

2.2. Spremljanje in analiza tveganj

Ocenjevanje tveganj za vlagatelje, trge in finančno stabilnost je ključno za prepoznavanje nastajajočih trendov, tveganj in ranljivosti ter, če je mogoče, možnosti za njihovo pravočasno obravnavanje. Organ ESMA izkorišča svoj edinstveni položaj za prepoznavanje razvoja na trgu, ki ogroža finančno stabilnost, varstvo vlagateljev ali pravilno delovanje finančnih trgov. Z ocenami tveganja, ki temeljijo na ocenah tveganja drugih evropskih nadzornih organov in nacionalnih pristojnih organov in jih dopolnjujejo, prispeva k sistematičnemu delu odbora ESRB, ki je vse bolj osredotočeno na tveganja za stabilnost na finančnih trgih. Na notranji ravni rezultati dejavnosti ocene tveganja vplivajo na delo organa ESMA v zvezi z enotnimi pravili, zблиževanjem nadzora in neposrednim nadzorom nad določenimi finančnimi subjekti. Na zunanji ravni pa spodbujamo preglednost in varstvo vlagateljev, s tem da vlagateljem zagotavljamo informacije prek naših javnih registrov in podatkovnih zbirk ter po potrebi izdajamo opozorila zanje. Z dejavnostjo analize tveganja se pozorno spremljajo koristi in tveganja finančnih inovacij na finančnih trgih EU.

Organ ESMA je leta 2015 spremljal trende, tveganja in ranljivosti na trgih vrednostnih papirjev v EU ter prispeval tudi k ocenam tveganj evropskih nadzornih organov in Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB). Vlagatelje je tudi opozoril na zelo velika tveganja na trgu na sredini leta 2015 in nadaljeval izvajanje poglobljenih raziskovalnih projektov o vprašanih, kot so investicijski skladi, bančništvo v senci in likvidnost trga obveznic, kar lahko vse vpliva na sistemska tveganja.

Leta 2015 je tudi pripravil prvi vseevropski stresni test za centralne nasprotne stranke z razvojem metodologij, opredelitvijo postopka in zbiranjem podatkov.

³ ([ESMA/2013/1709](#))

Vzpostavil je tudi Evropsko platformo bonitetnega ocenjevanja, ki bo postala koristno orodje za spremljanje in primerjavo dejavnosti bonitetnega ocenjevanja. To je bilo dopolnjeno s poročilom o izvedljivosti vzporejanja bonitetnih ocen.

Organ ESMA je tudi spremljal finančne dejavnosti, inovacije in trende malih vlagateljev, da bi sledil razvoju finančnih inovacij, zaradi česar je moral oceniti tveganja in koristi novih trendov in produktov. Med obravnavanimi vprašanji so bili tudi virtualne valute in strukturirani finančni instrumenti. V zvezi s tem se je organ ESMA leta 2015 pripravljal na prevzem pooblastil glede poseganja v zvezi s produkti v skladu z direktivo MiFID II – ki obsegajo vse od opozoril do morebitnih prepovedi produktov.

Več podrobnosti je na voljo v celotni različici [letnega poročila organa ESMA v angleščini](#).

2.3. Enotna pravila

Finančna kriza je razkrila negativne učinke, ki jih lahko ima neenotno uporabljena zakonodaja za finančne trge, njihove potrošnike in gospodarstva na splošno. Zato se je zdelo potrebno uvesti učinkovite instrumente za vzpostavitev bolj usklajene uporabe prava EU. Organ ESMA lahko za večjo usklajenost zakonodaje o vrednostnih papirjih in njene uporabe izda regulativne in izvedbene tehnične standarde za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev in ustreznega varstva vlagateljev, s katerimi se še podrobneje določi in pojasni zakonodaja EU na ravni 1.

Cilj navedenih tehničnih standardov je izboljšati kakovost in doslednost nacionalnega nadzora, okrepiti nadzor nad čezmejnimi skupinami in določiti enotna pravila EU, ki se bodo uporabljala za vse udeležence na finančnih trgih na notranjem trgu. Organ ESMA je pristojen za razvoj tehničnih standardov za tista pravna besedila, ki opredeljujejo evropske trge vrednostnih papirjev (direktiva MiFID), njihovo infrastrukturo (uredba EMIR) in pravilno delovanje (prodaja na kratko, direktiva o zlorabi trga), ter za ključne udeležence na finančnih trgih, kot so bonitetne agencije in investicijski skladi (kolektivni naložbeni podjem za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje – KNPVP, direktiva AIFMD).

Leta 2015 je bil v pripravo enotnih pravil za trge vrednostnih papirjev vključen razvoj izvedbenega okvira za direktivo MiFID II s tehničnimi standardi. V njih so bila obravnavana vprašanja, kot so nova ureditev preglednosti za lastniške in nelastniške finančne instrumente ter zahteve za mesta trgovanja, podjetja ter varstvo uporabnikov finančnih produktov in posrednikov.

Ključni dosežek pri oblikovanju enotnih pravil o potrgovanju je spodbudil delo v zvezi z uredbama EMIR in CSDR. Organ ESMA se je leta 2015 preusmeril k doslednemu izvajanju uredbe EMIR z uvedbo validacijskih pravil za poročanje o trgovanju ter razumevanje obveznosti kliringa za zamenjave obrestnih mer in posle kreditnih zamenjav ter devizne termenske posle brez dejanske poravnave. Organ ESMA je zagotovil tudi prispevek o tem, kako izboljšati pravni okvir uredbe EMIR. Drug pomemben mejnik je bila priprava organa ESMA na izvajanje uredbe CSDR z oblikovanjem tehničnih standardov o zahtevah za centralne depotne družbe in internalizirano poravnavo.

Organ ESMA je pojasnil okvir za tvegani kapital in sklade za socialno podjetništvo ter pozval Komisijo, naj prilagodi direktivo KNPVP.

V zvezi z bonitetnimi agencijami je spodbujanje uporabe enotnih pravil pomenilo proučitev področij, na katerih so potrebne izboljšave, da bi se okrepila konkurenca in povečala izbira v panogi bonitetnih agencij.

V zvezi s celovitostjo trga je organ ESMA zagotovil ukrepe za izvajanje uredbe MAR za povečanje celovitosti trga in varstva vlagateljev. Organ ESMA je pripravil tudi izvedbene ukrepe za prihodnjo uredbo o referenčnih vrednostih in znova proučil načela za izvajalce raziskav in analize glasovanja delničarjev.

Direktiva MiFID II

Pregled direktive MiFID pomeni verjetno najbolj daljnosežno prenovo evropske zakonodaje o trgih vrednostnih papirjev v zadnjem desetletju in je eden od ključnih odzivov EU na finančno krizo.

Direktiva MiFID II/uredba MiFIR uvajata spremembe, ki bodo imele velik vpliv na finančne trge EU. Mednje so vključene zahteve glede preglednosti za širši razpon razredov finančnih instrumentov, obveznost borznega trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti, zahteve za algoritemsko in visokofrekvenčno trgovanje ter nova nadzorna orodja za izvedene finančne instrumente na blago. Okrepila bo tudi varstvo malih vlagateljev z omejitvami pri uporabi provizij, pogoji za neodvisno investicijsko svetovanje, strožimi organizacijskimi zahtevami za oblikovanje in distribucijo produktov, pooblastili glede poseganja v zvezi s produkti ter razkritjem stroškov in plačil.

Namen novega okvira direktive MiFID II je zagotoviti večjo varnost, preglednost in učinkovitost trgov EU ter enake konkurenčne pogoje za udeležence na trgih po vsej Uniji. Sozakonodajalci so na začetku leta 2014 dosegli političen dogovor, da bo sveženj MiFID II začel veljati julija, uporabljati pa se bo začel januarja 2018.

Več podrobnosti je na voljo v celotni različici [letnega poročila organa ESMA v angleščini](#):

3. Organizacija organa ESMA

Leta 2015 so ključni dosežki organa ESMA kot organizacije vključevali nenehno izboljševanje njegovih notranjih postopkov in njegova reorganizacija ob upoštevanju nove strategije.

Poleg teh splošnih dosežkov so bili še vedno ključno področje dejavnosti centralizirani projekti IT in njihovo nadaljnje uspešno izvajanje. Ti projekti so vključevali projekte, povezane z nadzorom nad bonitetnimi agencijami (uredba CRA III), uredbo o prodaji na kratko, uredbo EMIR, uredbo MiFIR in uredbo MAR. Program prenesenih projektov IT je bil daleč najpomembnejši, pri katerem so nacionalni pristojni organi na organ ESMA prenesli posebne naloge v skladu z uredbama EMIR in MiFIR. Drugi projekti IT so bili povezani z izboljšanjem notranjih podpornih dejavnosti organa ESMA.

Poleg tega je organ ESMA še naprej razvijal svojo kadrovsko dejavnost ter krepil nadzor upravljanja in notranji nadzor.

Vsakodnevno upravljanje

Za vsakodnevno upravljanje organa ESMA so odgovorni izvršna direktorica in vodje oddelkov. Organ ESMA ima šest oddelkov, katerih vodje so odgovorni za dejavnosti na svojih poslovnih področjih. Organ ESMA je na več področjih uvedel delovna mesta vodij skupin, ki pomagajo vodjem oddelkov in usklajujejo delo v okviru le-teh. Organa odločanja v okviru organa ESMA, tj. upravni odbor in odbor nadzornikov, sta nadalje podrobno opisana v poglavju 1 na strani 9.

Vodstvo organa ESMA se sestane vsak teden ter obravnava dejavnosti in skupna vprašanja ter se po možnosti dogovori o rešitvah. Načrtovanje in spremljanje dejavnosti sta ključni del vloge vodstvene ekipe ter prispevata k sistemu notranjega nadzora organa ESMA.

Odbor nadzornikov septembra vsako leto sprejme letni delovni program za naslednje leto. Ta temelji na večletnem načrtovanju, vključno z večletnim načrtom kadrovske politike. Delovni program se vse leto notranje spremlja, o napredku pri njegovem izvajanju pa se četrtletno poroča upravnemu odboru.

Celovit sklop poročil o ključnih upravnih dejavnostih, kot sta zaposlovanje in izvrševanje proračuna, je vsak mesec predložen izvršnemu direktorju, vsako četrletje pa upravnemu odboru.

Več podrobnosti je na voljo v celotni različici [letnega poročila organa ESMA v angleščini](#).